

**Vademecum Sive Praxis Opera Quotidiana Aliaque ritè
peragendi, & per ea salutem & perfectionem propriam, ac
proximi, instituto Societatis Jesu conformem assequendi**

De crebrâ per diem mentis in Deum elevatione ex omnibus, quæ per
sensus attinguntur, animæque potentiis se objiciunt

Limpens, Ferdinand

Coloniæ Agrippinæ, 1744

5tò. De operibus bonis, præceptis & non præceptis, & supererogatoriis, ac
fiducia in bonis simul operibus locanda, & non in sola fide.

Nutzungsbedingungen

[urn:nbn:de:hbz:466:1-54773](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-54773)

populi mei comedent, hoc est oblata pro peccatis, & eo modo Paulus 2. Cor. 5. vocat Christum Peccatum, dum dicit: Eum, qui non noverat peccatum, pro nobis peccatum fecit. 4. Denique & ut plurimum peccatum denotat culpam & iniquitatem, qua si homines semper contaminati sunt. Quomodo tot in v. & n. testamento vocantur à Deo justii? quomodo, ut bene notat Ambrosius c. 1. in Lucam sic Deus dilexit Ecclesiam, ut exhibeat ipsam non habentem maculam aut rugam, sed ut sit sancta & immaculata.

sto.

De operibus bonis, præceptis & non præceptis, & supererogatoriis, ac fiducia in bonis simul operibus locanda, & non in sola fide.

IRident Calvinistæ alique cum Lutero Hæretici, quòd fiduciam Catholici ponant in bonis suis operibus, aut jactent se facere plus pro Deo quàm teneantur, oggeruntque illud Luc. 17. debere omnes dicere, etiamsi morem gesserint jussis divinis, *Servi inutiles sumus, quòd debuimus facere, fecimus.* Sed hem! si ergo ibi velit Christus, ut dicamus fecisse nos, quòd debuimus. Ergo præcepta ejus non sunt observatu impossibilia. Quòd si jam quis Catholicus cum Phariseo illo gloriatur palam de operibus suis bonis, v. g. eleëmofynis, aliosque ideo in corde suo despiciat magis contentus exteriore bono-

honorum operum apparentium cortice, quam nucleo genuinæ humilitatis, intentionis, & erga Deum caritatis. Jam utique ipse cum eodem Pharisæo in extremo etiam iudicii die à Deo & hominibus exhibebitur. Si verò in humilitate cordis sui, ut jam dixi, Deo ex amore erga ipsum offerat opera bona sive præcepta sive non præcepta, v. g. jeiunium, castigationem corporis, eleëmofynam voluntariam, jam dicet ei Christus illud Matth. 25. *Euge serve bone & fidelis, quia super pauca fuisti fidelis, super multate constituam.* Huc quoque facit illud 2. Timoth. 2. *Si quis emundaverit se ab istis [errore in fide principiis, & discedat ab iniquitate] erit vas in honorem sanctificatum & utile Domino, & sectetur, ut ibid. pergit Paulus, justitiam, fidem, caritatem, pacem de corde puro.* Et quid miseri Hæretici oculos veritati occluditis in meridie vel pleno solis lumine? Scripturam semper in clamat, & nullus est error vester, qui non ex Script. prosternatur. Si opera bona non præcepta, sed superogataria negatis dari posse. Dicite amabo, an ex Script. probare potestis? quòd sub peccato semper præceptum sit invisere infirmos incarceratos, potum dare sitienti, cibum famelico, nudo vestem, hospitium peregrino, & tamen in extremo die iudicii juxta illud Matth. 25. à v. 34. dicet Christus: *Venite benedicti Patris mei, & possidete paratum vobis regnum à constitutione mundi. Esurivi enim, & dedistis mihi manducare, sitivi & dedistis mihi bibere, hospes eram, & collegistis me, nudus &*

*cooperuistis me, infirmus & visitastis me, in carcere eram, & venistis ad me. Non quidem ego eram talis in persona, sed quod fecistis uni ex his fratribus meis minimis, mihi fecistis. Ecce quomodo bona opera & praecepta, & supererogatoria in aeternum compenset Deus, & eorum omissionem dum praecepta sunt (sicut obligatur, qui potest valde indigenti nec vitam suam sine ejusmodi ope sustentare valenti succurrere) poenam infernali puniat, ut ulterius hoc cap. videre est. Hic per parenthesin advertendum, quam manifestè falsum sit fidem solam sufficere, & fiduciam in Christi meritis sine bonis operibus. Sed revertamur ad opera supererogatoria bona sive non praecepta, quod talia dentur, & Deo grata sint, patet manifestè ex 1. Cor. 7. *De Virginibus praeceptum non habeo, consilium autem do* (plura adferentur infra, ubi de votis religiosorum & Consiliis Evang. agetur) Item ex Act. 5, ubi Petrus dicit Ananiae: *Nonne manens tibi manebat* (scilicet pecunia ex agro vendito ad vivendum in communitate fidelium inde alendorum) *& venundatum in tua erat potestate?* quia non erat tibi praecepta extraditio istius pecuniae, quia verò mentitus est, quod Spiritus S. prohibet, idèò subitanèa morte ipse cum uxore punitus est.*

Jam quod fiduciam in operibus bonis collocandam concernit, sciendum est, quod eam primariè Catholici utique ponant in meritis Christi. Vi quorum unà cum ejus gratia opera bona, sive praecepta sive non praecepta sunt
meri-

meritoria, sed quia sic fiunt meritoria; hinc etiam exinde in iis tanquam per gratiam Dei factis, & quibus aeterna à Deo promissa sunt præmia, iusta ponitur fiducia. Hinc Tob. 4. dicitur; *Fiducia magna erit coram Domino Deo Eleemosynam omnibus facientibus eam.* Et Paulus ad Hebr. 10. fideliter asserit: *Vinctis compassi estis, & rapinam bonorum vestrorum cum gaudio (ecce plus quam præceptum est) suscepistis, cognoscentes vos habere meliorem & manentem substantiam;* (ecce spes promissi præmii) *Nolite itaque amittere NB. confidentiam vestram, qua magnam habet remunerationem.* Ex his denuò patet fidem cum fiducia in Christi meritis non requiri tantum à Deo, sed etiam bona opera. Ipsi, qui Lutheranos & Calvinistas se vocant, suorum Magistrorum errores exercitè damnant. Dum multas imprimis eleemosynas aliaque opera bona moralia faciunt, & quoad hoc Catholicos confundunt privati. Regentes verò & Principes eorum publicis diplomatibus pœnitentiam à viis malis, aliaque bona opera præcipiunt. Nolentes tamen admittere Catholicorum quoad hæc doctrinam sanam ac veram esse, criminantur eos nimium bonis suis operibus deferre. Ea non esse sic, ut Catholici dicunt, necessaria. Cum abundè pro nobis satisfecerit Christus, requiri tantum tanquam conditionem &c. sed quorsum ista omnia? sic requiruntur merita Christi primariò; quòd sine iis satisfactio condigna divinæ iustitiæ nullatenus fieri potuerit. Sic debent influere in nostra bona opera, ut

sine illis nullatenus vitæ æternæ sint meritoria. Sic Christus pro nobis abundè satisfecit, ut nos emplastrum ex ab ipso factum vulneribus nostris per peccata inflictis per genuinam contritionem debeamus applicare, & bonis operibus per ipsum dignificatis cælum mereri. Hæc utique est conditio necessaria, hinc Luc. 3, dicitur: *Remittuntur ei peccata multa, quia dilexit multum*, NB. non dicitur, quia credidit, sed quia dilexit multum. Plures crediderunt in Christum, *Ex Principibus multi crediderunt in eum*, non tamen salvati sunt, quia volebant ex respectu humano ei adhærere, ut è Synagoga non eijcerentur Joan. 12. Defectu bonorum operum dicit Christus multis: *Nescio vos*, licet se dicant prophetasse, & mira patrasse in nomine ejus. August. l. de fide & operibus c. 14, ait: quia hæc opinio ex Ep. scilicet Pauli (in qua dixerat opera non requiri legis scilicet Judaicæ de circumcissione aliisque cæremoniis, sed per fidem in Christum justificari hominem) male intellectâ de sufficientia solius fidei tunc fuerat exorta: hinc aliæ Apostolicæ litteræ Petri, Joannis, Jacobi, Judæ necessitatem bonorum operum, fidemque sine iis nihil esse ostenderunt. Per hoc autem quod eas stramineas esse convitiætur Lutherus, non evincit non esse Canonicas aut verbum Dei; sicut nec opera bona non esse necessaria, per hoc evincunt Sectariis quòd ipsi auctoritate propriâ addiderint to solas, quando in Script. dicitur: quòd *Fides justificet*. Apostolus longum omninò sermonem quinque

totis in Ep. ad Galatas capitibus contra eos habet, qui Christianæ fidei componere nitebantur circumcisionem, aliaque in lege Judaica præscripta. Et hæc opera antiquæ legis non tantum non ad salutem requiri affirmat, sed & non habiturum partem in Christo, si quis eam cum Christianâ lege velit componi debere. Hoc clarè patet ex c. v. ad Gal. à v. 2. ubi dicit: *Ecce ego Paulus dico vobis, quoniam si circumcidamini, Christus vobis nihil proderit, in Christo JESU (quia figurâ præsentem figurato cessat) neque circumcisio aliquid valet, neque præputium, sed fides, quæ NB. per caritatem operatur.* Sic etiam ad Rom. 3. Paulus dicit: *Arbitramur justificari hominem per fidem sine operibus legis.* Sed quòd tantum intelligat opera legis antiquæ, requirat autem opera in lege Christi præcepta, patet manifestè ex toto cap. 13tio Ep. 1. ad Cor. ubi fidem, spem, caritatem, & ad caritatem requisita ita dicit esse ad salutem necessaria; ut sine his dicat non juvare fidem etiam tantam, ut vi ejus quis montes transferat, aut tradat corpus suum, ut ardeat. Et quid multa? nonne Christus expressè dicit: *Si vis ad vitam ingredi, serva mandata.* Lutherus, Calvinus, eorumque tum affectæ tum adversarii, Hæretici tamen solam Scripturam semper inclamantes de suo critirio nova producunt mysteria de fide tenenda, dicuntque hominem non justificari per fidem dogmaticam aut miraculorum operatricem, sed per *fidem fiducialem, & hanc specialem non generalem tantum.* Sed quid est hæc fides? an est actus

intellectus tantum? si tantum actus intellectus est [prout verè ac propriè actus fidei in Scriptis sumitur, dum dicitur esse *sperandarum substantiarum*, & *argumentum rerum non apparentium*, sive assensus iis præstitus ob auctoritatem Dei dicentis] jam non potest simul dici esse fiducialis, quia fiducia saltem partialiter spectat ad voluntatem, & sic præter actum fidei requiritur aliquis actus bonus voluntatis, adeoque fides sola non justificat. Quæ non potest non esse nisi purus actus intellectus, quia si fides simul includat spem aut fiduciam, jam malè Scriptura diceret *tria hæc* [inter se scilicet distincta] *fides, spes, charitas*. Si dicis, ut ut sit, justificari saltem hominem per fidem quatenus actus intellectus est, si adjunctam habeat fiduciam in meritis Christi, & hinc in Catechismo Heidelbergensi dici; quòd credens in Christum & fiduciam ponens in ejus meritis, qui abundè pro nobis satisfecit, æquè à peccatis omnibus mundetur, & innocens sit, ac infans per baptismum ab originali mundatur peccato & justificatur, R. Quomodo vos prædicantes decipitis ignorantem populum tam noxiam inspirando fiduciam? ut nec contritionem, nec alia opera bona ulterius judicet esse necessaria. Nunquid ista specialis fides fiducialis actum intellectus & fiduciæ, qui est actus voluntatis, includens deberet esse supernaturalis? cui autem certum esse potest? quòd actum supernaturalem elicerit. Quomodo ergo potestis miserum populum tam securum reddere? maximè cum hoc prin-

principium, quòd sufficiat ad salutem credere, & fiduciam ponere in meritis Christi, viam pandat ad ulteriora scelera patranda, & non ad patrata detestanda & dignè expianda. Certè vestri Magistratus plectentes scelera infami morte & diris suppliciis non sunt contenti, quòd ad furcam damnatus dicat se credere, & fiduciam habere in meritis Christi. Et si alicui vitam condonarent, non alteri id facerent, quàm quem judicarent verè abominari delicta sua patrata, ea desistere ex animo ità quidem, ut prudens, & quasi moraliter certum de eo formari possit iudicium, eum delicta ejusmodi sive furti sive latrocinii non ampliùs perpetraturum. Quare ergo ò seductores populi non ostenditis illi meliorem modum, quomodo Deum infinita Majestatis sceleribus, pro quibus æternas minitatus est pœnas, offensum placare debeat? cur continuò contra vestram propriam conscientiam, si aliquid rationis habetis, & aliquo modo tam in veteri quàm novo testamento versati estis, oggeritis populo textus hos aut similes: *Qui credunt in Christum, accipient remissionem peccatorum. Act. 10. In Christo omnis, qui credit, justificatur. Act. 13.* Scitis enim non omnia ad salutem necessaria haberi in uno vel altero præcisè Scripturæ loco, scitis per hoc Scripturam non excludere bona opera, quod in uno vel altero loco expressam de iis mentionem non faciat. Scitis in S. Scripturæ locis plurimis expressè requiri caritatem, pœnitentiam, bona opera juxta illud: *Qui non diligit, manet in morte.*

112   *Pars secunda de elevatione*
morte. Joan. 3. Item Si Spiritu facta carnis
mortificaveritis, vivetis. Rom. 8. Item Remit-
tuntur ei peccata multa, quoniam dilexit mul-
tum. Luc. 7. Ecce causalem, cur Deus remit-
tat peccata. Dum credidit Abraham Deo, &
reputatum est ei ad justitiam, non credidit remis-
sa sibi esse peccata, de quo hic loci quæstio; &
ibi non fuerat sermo, sed quòd habiturus esset
hæredem; & quia in spem contra spem credi-
dit ipso & uxore ejus sene, sive quia pia affectio
voluntatis intellectum induxit ad cœcè & firmis-
simè credendum Deo revelanti contra omne id,
quod persuadere intellectui posset id non futu-
rum, hinc hæc bona ejus voluntas ei reputata
est ad justitiam. Utinam similes pias affectio-
nes voluntatis haberent Ministelli, sic & se &
populum inducerent ad credendum ea, quæ
credenda proponit universalis Mater Ecclesia,
& in specie prædicarent pœnitentiam & fidem
vivam, & practicam, quæ includit bona opera,
sicut Paulus prædicavit Corinthiis dicens 2. Cor.
c. 7. Gaudeo, non quia contristati estis, sed quia
contristati estis ad pœnitentiam, secundum Deum,
quæ enim secundum Deum tristitia est, pœniten-
tiam in salutem stabilem operatur. Sed de his
plus quàm satis. Ingenuo cuilibet salutemque
suam amanti inhæreat illud Greg. hom. 29. in
Ev. Fortasse quis apud semetipsum dicat, ego jam
credidi, salvus ero. Verum dicit, si fidem operi-
bis tenet, vera etenim fides est, quæ in hoc, quòd
verbis dicit, moribus non contradicit. Hinc est
enim, quòd de quibusdam falsis fidelibus Paulus
dicit,

dicit, qui confitentur se nosse Deum, factis autem negant.

§. 2dus.

*Homines variarum aetatum utriusque sexus.
Infantes.*

EX ore infantium & lactentium perfecisti laudem. Pl. 8. Nisi efficiamini sicut parvuli (humilitate & simplicitate) non intrabitis in regnum caelorum. Matth. 18. Qui susceperit unum parvulum talem in nomine meo, me suscipit, qui autem scandalizaverit unum de pusillis istis, qui in me credunt, expedit ei, ut suspendatur mola asinaria in collo ejus, & demergatur in profundum maris. Ibid. Collige, quid meriti habeas ex instructione bona parvulorum, & quam severas habeas Deo reddendas rationes ex eorum seductione. *Malitia parvuli estote.* 1. Cor. 14. *Puer eram ingeniosus, & sortitus sum animam bonam, & cum essem magis bonus, veni ad corpus incoinquinatum.* Sap. 8. Quanta felicitas hominis unius respectu alterius minus felicem indolem sortiti! *Relinquitte infantiam, & vivite, & ambulate per vias prudentia.* Prov. 9. *Cum essem parvulus, loquebar ut parvulus, sapiebam ut parvulus, cogitabam ut parvulus; quando autem factus sum vir, evacuavi, quae erant parvuli.* 1. Cor. 13. Talis debet esse progressus respectu perfectionis in religioso. An jam potes dicere, quod